

ותן טל ומטר לברכה

חן מיוחד היה נסוך על שפתותיו של סבא, שעה שהיה משחיל מחרזות סיפוריו מימים עברו, כבמטה קסם היינו נמשכים אליו, הנכדים הסקרניים. היינו מקיפים אותו שלא לאבד אף מלה, אף הגה, אף קריצת-עינים.

במחי יד נותקנו מעולם שמסביבנו והועברנו לעולמו הקסום של הסבא'. הימים ימי שליטת הטורקים בארץ הקודש. מעטים היהודים העוקרים מארצות הגולה לעלות לארץ ישראל. כי קשה הדרך, ושלטונם הקפדני של הטורקים, מכביד על שערי הכניסה. בימים ההם עשה סבא את דרכו ארצה. מכשולים לאין ספור נערמו בדרך. אך החיבה הגדולה לארץ הקודש והתשוקה להיאחז בה, גברו על כל הקשיים. בפרוס הימים הנוראים, זכו הסבא ומלווייו לנשק את עפרה של ארץ ישראל לאחר התלאות המרובות אשר מצאום בדרך. על גבי בהמות משא עברו את הדרך לירושלים משאת נפשם, שם מצאו מנוחה ועונג רוחני בימים הנוראים ובזמן שמחתנו. ליד הכותל המערבי, שפכו שיח לבם לריבון העולמים ופיהם מלא תהילה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקם לראות

במו עיניהם את ארץ חמדתנו.

לאחר עבור ימי החג, פנה סבא לבקר את ערי הגליל ומקומותיה הקדושים אשר הילת קודש אופפת אותם. בראשית חודש חשון, הגיע סבא עם הנלווים אליו לצפת. הקיץ באותה שנה התאחר. ועל אף כניסתו של חודש חשון, שרר עדיין מזג אויר שרבי. רוחותיהם הקרירות של הרי הגליל, צננו רק במקצת את החום הלוהט. מחזה מוזר עד מאוד נתגלה בפני האורחים, בהיכנסם לתחומי הרובע היהודי בצפת. על גגות הבתים עמדו יהודים עטורי זקן ופיאות וכלי עבודה בידיהם: טיח וטיט, סיד ומברשות וכולם עוסקים בעבודה.

מה העבודה הזאת לכם? - שאל סבא את יושבי העיר איש מאנשי המקום הבחין מגגו באורחים הבאים והיה מטפס ויורד, כדי להקביל פני האורחים ולברכם בשלום. בצעדים מהירים התקדם לעברם וברכם: ברוכים הבאים!

מה העבודה הזאת לכם? חזר הסבא על תמיהתו,

גגות בתינו חלקים ועלינו לשפצם, לסגור הסדקים שנתהוו בחדשי-הקיץ ולהיכן בתינו לקראת הגשמים שיבואו בקרוב, - ענה בפשטות איש צפת, אשר טרם גמר את תיקון גגו.

אבל מה לכם כי נזעקתם כולכם אל הגגות - קרא הסבא בהתפעלות - הרי עדיין הקיץ לווהט ומה לכם כי נדברתם כולכם כאיש אחד ביום אחד לתקן גגותיכם?

יסלח לי כבוד האורח - התנצל הלה והמשיך - הלא בארץ ישראל מתחילים לשאול גבורות גשמים בז' בחודש מר חשון (כי בחו"ל מתחילים לשאול ששים יום לאחר תקופת תשרי) יום אחד נשאר לנו עד לברכת "טל ומטר לברכה", משום כך מתקנים את הגגות!

הסבר זה התמיה עוד יותר את הסבא, הוא פנה לעבר אחד ממלווייו ואמר:

ראה את בטחונם של אנשי העיר! הם מתקנים את הגגות היום כאילו בטוחים שירדו הגשמים למחר. יוהרה היא ותו לא!

במטותא מינייכו - נכנס לתוך דבריהם איש צעיר מאנשי העיר, אל תחשדוני בכל אלה, לא זו אף לא זו הסיבה לבחירת היום לתיקון הגגות! הסיבה היא פשוטה בתכלית. מתוך שידענו שאם לא נתקן בתינו בהכנה הראויה לתקופת הגשמים, לא נוכל להתפלל ולבקש בלב שלם: "ותן טל ומטר לברכה", משום כך בחרנו ביום זה לסיים התיקון ולהיכן הכל כדי שנוכל להתפלל תפילה ברה במחשבה טהורה, "ותן טל ומטר לברכה", אנו מצפים לגשמי ברכה, ואנו מוכנים!

מספורי צפת

עבודות

א. לפני הסיפור

1. דמות הסבא

את הסיפור שמע המספר מפי סבו.

חשבו: מה תורמת לסיפור עובדה זו? _____
שערו: באיזו תקופה התרחש הסיפור? _____
תארו את דמות הסבא ע"פ דמיונכם: _____

2. בשולי הספור, כמקור לסיפור, נכתבי "מסיפורי צפת"

בררו: מהם "סיפורי צפת"? _____
מה המאפיין אותם? _____
מה ידוע לכם על העיר צפת? _____

קראו את הסיפור

ב. מבנה הסיפור

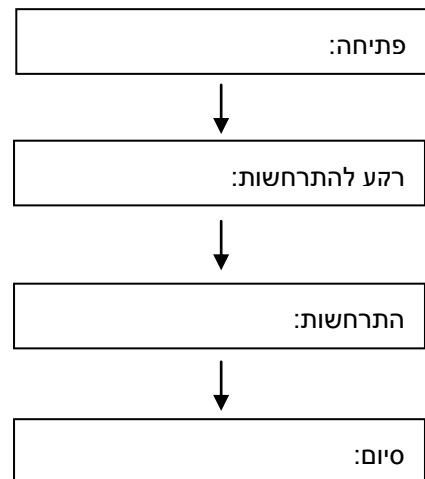
הסיפור מורכב מפתיחה, רקע להתרחשות, התרחשות וסיום.

כתבו בקיצור את תוכנם בסכמה הבאה:

היכן מצוי ה"עוקץ", של הסיפור, נקודת – השיא שבו? נמקו.

איזה חלק מהסיפור הכרחי לסיפור? _____

קראו את הסיפור ללא פתיחה ואחר כך קיראוהו שוב ללא הרקע להתרחשות.
חשבו: אילו מבין החלקים תורם תרומה משמעותית יותר לסיפור? נמקו
את קביעתכם _____

ג. התוכן בסיפור

1. בסיפור התרחשות מסוימת. כתבו אותה בקיצור:

* סדרו את הסיפור לפי הסדר הכרונולוגי ליד המשפטים הבאים:

_____ הסבא סיפר לנכדיו את הסיפור

_____ הסבא הגיע לארץ ישראל

_____ הסבא פונה לבקר בצפת.

_____ הסברו של צעיר לקשר בין ז' בחשון – ותיקון הגגות.

_____ הסברו של האורח על תיקון הגגות

_____ יהודי צפת נראו עסוקים בתיקון הגגות

2. הדמויות בסיפור

דמות הסבא – מהן התכונות המאפיינות אותה?

השלימו את הטבלה:

תכונות הסבא	באות לידי ביטוי בסיפור
איש מורם מעם, מעמדו חשוב	_____
חיבה לא"י	_____
מוצא סיפוק מחיות רוחניות	_____
	ראה את בטחונם של אנשי העיר!

דמויותיהם של אנשי צפת

אנשי צפת מצטיירים כאנשים תמימים וישרים, ספוגים באמונה תמימה ובלב טהור.

הוכיחו זאת מן הסיפור:

- חזות אופיינית ליהודי – _____
- הכנסת אורחים – _____
- פשטות – _____
- כבוד לזולת – _____
- תפילה במחשבה טהורה – _____

בסיפור מובאות דמויות נוספות כרקע לדברים. כתבו את הידוע לכם מן הסיפור על:

- הנכדים _____
- הטורקים _____
- המלזים את הסבא _____

3. הרקע לסיפור – ימי שלטון הטורקים

- מה ידוע לכם על תקופה זו? _____
- שערו לפני כמה שנים התרחש הסיפור _____
- האם לדעתכם הסיפור בראשית שלטונם של הטורקים, או בסופו? נמקו. _____

ד. המסר בסיפור

- * איזו מסקנה חינוכית עולה מן הסיפור? _____
- * יחד עם הדגשת הכוונה בתפילה, שחייבת להיות כנה ובמחשבה טהורה, יש בסיפור רמז לעיקר חשוב נוסף – אמונה ובטחון הסבירו: _____
- * לפניכם משפטים מן הסיפור, כתבו איזה מסר חינוכי עקיף הם טומנים בחובם: _____
- כבמטה קסם היינו נמשכים אליו, הנכדים הסקרניים, היינו מקיפים אותו . . . _____
- פיהם מלא תהילה על הזכות שנפלה בחלקם לראות במו עיניהם את ארץ חמדת אבותינו _____
- כי נדברתם כולכם, כאיש אחד בלב אחד _____
- * מדוע נבחרה התפילה "ותן טל ומטר לברכה" ככותרת לסיפור? _____
- הציעו כותרת אחרת לסיפור _____